

Zbierka súdnych rozhodnutí

Rozsudok súdneho Dvora (tretia komora)

z 9. februára 2012*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Aproximácia právnych predpisov — Duševné vlastníctvo — Autorské právo a s ním súvisiace práva — Smernice 93/83/EHS, 2001/29/ES, 2006/115/ES a 2006/116/ES — Zmluvné rozdelenie práv na použitie filmového diela medzi hlavným režisérom a výrobcou diela — Vnútroštátna právna úprava priznávajúca tieto práva výlučne a zo zákona výrobcovi filmu — Možnosť odchýliť sa od tohto pravidla na základe dohody medzi stranami — Po sebe nasledujúce nároky na odmenu“

Vo veci C-277/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Handelsgericht Wien (Rakúsko) zo 17. mája 2010 a doručený Súdnemu dvoru 3. júna 2010, ktorý súvisí s konaním:

Martin Luksan

proti

Petrusovi van der Letovi,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia J. Malenovský (spravodajca), R. Silva de Lapuerta, G. Arestis a T. von Danwitz,

generálna advokátka: V. Trstenjak,

tajomník: K. Malaček, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. mája 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- M. Luksan, v zastúpení: M. Walter, Rechtsanwalt,
- P. van der Let, v zastúpení: Z. van der Let-Vangelatou, Rechtsanwältin,
- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,
- španielska vláda, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: J. Samnadda a F. W. Bulst, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 6. septembra 2011,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu:
  - článkov 2 a 4 smernice Rady 92/100/EHS z 19. novembra 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. ES L 346, s. 61; Mim. vyd. 17/001, s. 120),
  - článkov 1 a 2 smernice Rady 93/83/EHS z 27. septembra 1993 o koordinácii určitých pravidiel týkajúcich sa autorského práva a príbuzných práv pri satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii (Ú. v. ES L 248, s. 15; Mim. vyd. 17/001, s. 134),
  - článku 2 smernice Rady 93/98/EHS z 29. októbra 1993 o zosúladení lehoty ochrany autorského práva a niektorých príbuzných práv (Ú. v. ES L 290, s. 9; Mim. vyd. 17/001, s. 141) a
  - článkov 2, 3 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi hlavným režisérom dokumentárneho filmu M. Luksanom a výrobcou tohto filmu P. van der Letom vo veci výkonu zmluvy, ktorou hlavný režisér previedol na výrobcu svoje autorské práva a niektoré práva súvisiace s použitím uvedeného filmu.

Právny rámec

Medzinárodné právo

Bernský dohovor

- 3 Článok 14 bis Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel (Parížsky dohovor z 24. júla 1971) v znení zmien z 28. júla 1979 (ďalej len „Bernský dohovor“) stanovuje:

„(1) Bez ujmy na autorskom práve k akémukoľvek dielu, prípadne spracovanému alebo rozmnoženému, je filmové dielo chránené ako pôvodné dielo. Nositeľ autorského práva k filmovému dielu požíva tie isté práva ako autor pôvodného diela včítane práv podľa predchádzajúceho článku.

(2)

- a) Vyhradzuje sa zákonodarstvu štátu, v ktorom sa uplatňuje nárok na ochranu, aby ustanovilo nositeľov autorského práva k filmovému dielu.
- b) V štátoch Únie, ktoré zahŕňajú vo svojom zákonodarstve medzi nositeľov autorského práva k filmovému dielu autorov, ktorí poskytli príspevky k vytvoreniu filmového diela, nemôžu však títo autori, pokiaľ sa zaviazali poskytnúť takéto príspevky a ak niet opačného alebo osobitného dojednania, brániť v rozmnožovaní, v rozširovaní, vo verejnom predvádzaní a predvedení, v prenose po drôte na verejnosť, vo vysielaní rozhlasom alebo televíziou, vo zverejňovaní, vo vybavovaní podtitulkami alebo v dabovaní textov filmového diela.

- c) Otázku, či na uplatnenie predchádzajúceho pododseku b) musí mať uvedený záväzok formu písomnej zmluvy alebo písomného aktu takej istej účinnosti alebo nie, upraví zákonodarstvo štátu Únie, v ktorom má výrobca filmového diela svoje sídlo alebo trvalé bydlisko. Zákonodarstvu štátu Únie, v ktorom sa uplatňuje nárok na ochranu, sa však vyhradzuje možnosť ustanoviť, že uvedený záväzok musí mať formu písomnej zmluvy alebo písomného aktu takej istej účinnosti. Štáty, ktorých zákonodarstvo tak ustanoví, upovedomí o tom písomným vyhlásením generálneho riaditeľa, ktorý ho ihneď oznámi všetkým ostatným štátom Únie.
- d) ‚Opačným alebo osobitným dojednaním‘ sa rozumie každá obmedzujúca podmienka, prípadne spojená so spomenutým záväzkom.

(3) Ak vnútroštátne zákonodarstvo neustanoví inak, nevzťahuje sa ustanovenie odseku 2 b) na autorov scenárov, dialógov a hudobných diel vytvorených pre výrobu filmového diela ani na jeho hlavného režiséra. Tie štáty však, ktorých zákonodarstvo neobsahuje ustanovenie predvídajúce uplatnenie spomenutého odseku 2 b) na tohto režiséra, upovedomia o tom písomným vyhlásením generálneho riaditeľa, ktorý ho ihneď oznámi všetkým ostatným štátom Únie.“

Zmluva WIPO o autorskom práve

- 4 Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) 20. decembra 1996 prijala v Ženeve zmluvu WIPO o autorskom práve. Táto zmluva bola v mene Európskeho spoločenstva schválená rozhodnutím Rady 2008/278/ES zo 16. marca 2000 (Ú. v. ES L 89, s. 6).
- 5 Zmluva WIPO o autorskom práve v článku 1 ods. 4 stanovuje, že zmluvné strany budú dodržiavať články 1 až 21 Bernského dohovoru.

Právo Únie

Smernica 93/83

- 6 Článok 1 ods. 5 smernice 93/83 stanovuje:
- „Na účely tejto smernice sa hlavný režisér kinematografického [filmového – *neoficiálny preklad*] alebo audiovizuálneho diela považuje za jeho autora alebo za jedného z autorov. Členské štáty môžu vydať úpravu, že za spoluautorov sa môžu považovať aj ďalší.“
- 7 Kapitola II tejto smernice nazvaná „Satelitné vysielanie programov“ zahŕňa článok 2 s názvom „Vysielacie právo“, ktorý uvádza:
- „Členské štáty zabezpečia pre autora výhradné právo na povolenie satelitného vysielania pre verejnosť diel chránených autorským právom podľa ustanovení tejto kapitoly [S výhradou ustanovení tejto kapitoly príjmu členské štáty ustanovenia, ktorými autorovi zaručia výlučné právo na udelenie súhlasu na satelitné vysielanie diel chránených autorským právom pre verejnosť – *neoficiálny preklad*].“

Smernica 2001/29

- 8 Odôvodnenia č. 5, 9 až 11, 20, 31 a 35 smernice znejú takto:
- „(5) Technologický rozvoj znásobil a rozlíšil vektory tvorby, výroby a využívania. Hoci nie sú potrebné žiadne nové koncepcie ochrany duševného vlastníctva, súčasné právne predpisy o autorských právach a s nimi súvisiacich právach je potrebné upraviť a doplniť tak, aby primerane zodpovedali súčasnej hospodárskej realite, ako sú napríklad nové formy využívania.“

...

- (9) Akákoľvek harmonizácia autorských práv a s nimi súvisiacich práv musí byť založená na vysokej úrovni ochrany, pretože tieto práva sú podstatou pre duševnú tvorbu. Ich ochrana pomáha zaistiť udržiavanie a rozvoj tvorivosti v záujme autorov, interpretov, producentov, spotrebiteľov, kultúry, priemyslu a verejnosti ako celku. Duševné vlastníctvo sa preto považuje za integrálnu súčasť vlastníctva.
- (10) Ak majú autori alebo výkonní umelci pokračovať vo svojej tvorivej a umeleckej práci, musia za používanie svojej práce dostávať primeranú odmenu, rovnako ako producenti, aby boli schopní financovať túto prácu. Investície potrebné na výrobu produktov, ako sú zvukové záznamy, filmy alebo multimediálne produkty a služby, ako sú služby „na požiadanie“, sú značné. Primeraná právna ochrana práv duševného vlastníctva je nevyhnutná na zaručenie dostupnosti takejto odmeny a na zaistenie uspokojivej návratnosti týchto investícií.
- (11) Jedným z hlavných spôsobov zabezpečenia potrebných zdrojov pre európsku kultúrnu tvorivosť a produkciu a zabezpečenia nezávislosti a dôstojnosti umeleckých tvorcov a interpretov je prísny a účinný systém ochrany autorských práv a súvisiacich práv.

...

- (20) Táto smernica je založená na princípoch a pravidlách, ktoré už boli ustanovené smernicami platnými v tejto oblasti v súčasnosti, najmä [smernicou Rady 91/250/EHS zo 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. ES L 122, s. 42; Mim. vyd. 17/001, s. 114), zmenenou a doplnenou smernicou 93/98, smernicou 92/100, zmenenou a doplnenou smernicou 93/83, smernicou 93/98 a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz (Ú. v. ES L 77, s. 20; Mim. vyd. 13/015, s. 459),] a tieto princípy a pravidlá ďalej rozvíja a posúva ich do kontextu informačnej spoločnosti. Ustanovenia tejto smernice platia bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia vyššie uvedených smerníc, pokiaľ nie je v tejto smernici upravené inak.

...

- (31) Je potrebné zabezpečiť primeranú rovnováhu práv a záujmov medzi rôznymi kategóriami nositeľov práv, ako aj medzi rôznymi kategóriami nositeľov práv a používateľmi predmetov ochrany. ...

...

- (35) V niektorých prípadoch výnimiek alebo obmedzení musia byť nositelia práv primerane odškodnení, aby sa im dostatočne vynahradilo používanie ich chránených diel alebo iných predmetov ochrany. Keď sa stanovuje forma, podrobné úpravy a možná úroveň vhodnej kompenzácie, treba zohľadniť osobitné podmienky každého prípadu. Pri posudzovaní týchto podmienok je hodnotným kritériom možné poškodenie nositeľa práv vyplývajúce z daného aktu.
...“

9 Článok 1 ods. 2 smernice 2001/29 stanovuje:

„S výnimkou prípadov uvedených v článku 11 sa táto smernica nezaobrá a žiadnym spôsobom neovplyvňuje existujúce ustanovenia spoločenstva súvisiace s:

...

- b) právom nájmu, právom vypožičiavania a s inými právami súvisiacimi s autorským právom v oblasti duševného vlastníctva;
  - c) autorským právom a s ním súvisiacimi právami uplatňovanými pri vysielaní programov prostredníctvom satelitnej a káblvej retransmisie;
  - d) trvaním ochrany autorských práv a niektorých súvisiacich práv;
- ...“

10 Článok 2 tejto smernice s názvom „Právo rozmnožovania“ stanovuje:

„Členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti:

- a) pre autorov k ich dielam;
- b) pre výkonných umelcov k záznamom ich výkonov;
- c) pre výrobcov zvukových záznamov k ich zvukovým záznamom;
- d) pre výrobcov prvých záznamov filmov k originálu a k rozmnoženinám ich filmov;
- e) pre vysielajúce organizácie k záznamom ich vysielaní, či už sú tieto vysielania prenášané po drôte alebo vzduchom vrátane káblov alebo satelitu [či už ide o drôtové alebo bezdrôtové vysielanie, vrátane káblového alebo satelitného vysielania – *neoficiálny preklad*].“

11 Článok 3 uvedenej smernice nazvaný „Právo verejného prenosu diel a právo sprístupňovania predmetov ochrany verejnosti“ stanovuje:

„1. Členské štáty poskytnú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel, či po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane sprístupňovania ich diel verejnosti takým spôsobom, aby verejnosť k nim mala prístup z miesta a v čase, ktoré si sama zvolí.

2. Členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať sprístupňovanie verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami takým spôsobom, že verejnosť má k nim prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom [, ktoré si sama zvolí – *neoficiálny preklad*]:

- a) pre výkonných umelcov k záznamom ich výkonov;
- b) pre výrobcov zvukových záznamov k ich zvukovým záznamom;
- c) pre výrobcov prvých záznamov filmov k originálu a k rozmnoženinám ich filmov;
- d) pre vysielajúce organizácie k záznamom ich vysielaní, či už sú tieto vysielania prenášané po drôte alebo vzduchom vrátane káblov alebo satelitu [či už ide o drôtové alebo bezdrôtové vysielanie, vrátane káblového alebo satelitného vysielania – *neoficiálny preklad*].

3. Práva uvedené v odseku 1 a 2 nezaniknú žiadnym aktom verejného prenosu alebo sprístupnenia verejnosti ako je uvedené v tomto článku.“

12 Článok 5 ods. 2 písm. b) a ods. 5 tejto smernice s názvom „Výnimky a obmedzenia“ stanovuje:

„2. Členské štáty môžu zabezpečiť výnimky alebo obmedzenia práva rozmnožovania ustanoveného v článku 2 v nasledujúcich prípadoch:

...

b) vo vzťahu k rozmnožovaniu na akomkoľvek médiu vykonanému fyzickou osobou pre súkromné použitie a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný, za podmienky, že nositelia práv dostanú primeranú kompenzáciu, v ktorej sa zohľadní uplatnenie alebo neuplatnenie technologických opatrení uvedených v článku 6 na dotknuté dielo alebo predmet ochrany;

...

5. Výnimky a obmedzenia ustanovené v odsekoch 1, 2, 3 a 4 sa budú uplatňovať iba v niektorých osobitných prípadoch, pri ktorých nedochádza ku konfliktu s bežným využívaním diela alebo predmetu ochrany a ktoré neodôvodnene nepoškodzujú oprávnené záujmy nositeľa práv.“

Smernica 2006/115/ES

13 Smernica 92/100 bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 376, s. 28). Táto smernica kodifikuje a analogicky preberá ustanovenia smernice 92/100. Vzhľadom na čas, keď došlo ku skutkovým okolnostiam v spore vo veci samej (marec 2008), sa smernica 2006/115 uplatňuje *ratione temporis*, takže Súdny dvor preskúma otázky položené vnútroštátnym súdom so zreteľom na túto smernicu.

14 Odôvodnenia č. 5 a 12 a smernice 2006/115 uvádzajú:

„(5) Autori a výkonní umelci potrebujú k výkonu svojej tvorivej činnosti primerané príjmy, ktoré sú základom pre ďalšiu tvorivú a umeleckú činnosť a investície potrebné najmä na výrobu zvukových záznamov a filmov sú mimoriadne vysoké a riskantné. Možnosť zabezpečenia takéhoto príjmu a návratnosti takejto investície môže byť efektívne zaručená len pomocou primeranej právnej ochrany príslušných majiteľov práv.

...

(12) Treba zaviesť úpravu, na základe ktorej bude zabezpečené získanie primeranej odmeny, ktorej sa nemožno vzdať, pre autorov a výkonných umelcov, ktorí musia zostať schopní zveriť výkon tohto práva organizáciám kolektívnej správy, ktoré ich zastupujú.“

15 Článok 2 ods. 2 tejto smernice stanovuje:

„Hlavný režisér kinematografického [filmového – *neoficiálny preklad*] alebo audiovizuálneho diela sa považuje za jeho autora alebo jedného z jeho autorov. Členské štáty môžu ustanoviť, aby za jeho spoluautorov boli považované ďalšie osoby.“

16 Podľa článku 3 uvedenej smernice nazvaného „Nositelia a predmet práva na nájom a vypožičiavanie“:

„1. Výhradné právo udeľovať súhlas alebo zakázať nájom a vypožičiavanie prislúcha týmto osobám:

a) autorovi vo vzťahu k originálu a rozmnoženine jeho diela;

- b) výkonnému umelcovi vo vzťahu k záznamom jeho výkonu;
- c) výrobcovi zvukového záznamu vo vzťahu k jeho zvukovým záznamom;
- d) výrobcovi prvého záznamu filmu vo vzťahu k originálu a rozmnoženinám jeho filmu.

...

4. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 6, ak je medzi výkonnými umelcami a výrobcom filmu uzatvorená individuálna alebo kolektívna zmluva o výrobe filmu, predpokladá sa, ak to v zmluve nie je ustanovené inak, že výkonný umelec, na ktorého sa táto zmluva vzťahuje, previedol svoje právo na nájom, pokiaľ článok 5 neustanovuje inak.

5. Členské štáty môžu ustanoviť podobnú právnu domnienku, akú obsahuje odsek 4, pokiaľ ide o autorov.

...“

- 17 Článok 5 ods. 1 a 2 tejto smernice s názvom „Neodňateľné právo na primeranú odmenu“ stanovuje:

„1. Pokiaľ autor alebo výkonný umelec previedol alebo postúpil svoje právo na nájom týkajúce sa zvukového záznamu alebo originálu či rozmnoženiny filmu na výrobcu zvukového záznamu alebo filmu, zostáva tomuto autorovi alebo výkonnému umelcovi zachované právo na primeranú odmenu za nájom.

2. Nároku na primeranú odmenu za nájom sa autori alebo výkonní umelci nemôžu vzdať.“

Smernica 2006/116/ES

- 18 Smernica 93/98 bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES z 12. decembra 2006 o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv (Ú. v. EÚ L 372, s. 12). Táto smernica kodifikuje a analogicky preberá ustanovenia smernice 93/98. Vzhľadom na čas, keď došlo ku skutkovým okolnostiam v spore vo veci samej (marec 2008), smernica 2006/116 sa uplatňuje *ratione temporis*, takže Súdny dvor preskúma otázky položené vnútroštátnym súdom so zreteľom na túto smernicu.

- 19 Odôvodnenie č. 5 smernice 2006/116 uvádza:

„Ustanovenia tejto smernice by sa nemali dotýkať uplatňovania ustanovení článku 14a [14 bis – *neoficiálny preklad*] ods. 2 písm. b), c) a d) a ods. 3 Bernského dohovoru členskými štátmi.“

- 20 Článok 2 tejto smernice nazvaný „Filmové a audiovizuálne diela“ stanovuje:

„1. Hlavný režisér filmového alebo audiovizuálneho diela sa považuje za jeho autora alebo jedného z autorov. Členské štáty môžu určiť aj ďalších spoluautorov.

2. Lehota ochrany filmového diela alebo audiovizuálneho diela uplynie 70 rokov po smrti poslednej z najdlhšie žijúcich nasledujúcich osôb, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú tieto osoby pokladané za spoluautorov: hlavný režisér, autor scenára, autor dialógov, skladateľ hudby osobitne vytvorenej na použitie vo filmovom alebo audiovizuálnom diele.“

Vnútroštátne právo

- 21 Ustanovenie § 38 ods. 1 zákona o autorskom práve (Urheberrechtsgesetz, BGBl. 111/1936) v znení spolkového zákona uverejneného v *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich* I, 58/2010 (ďalej len „UrhG“), stanovuje:

„Právo na použitie komerčne vyrobených filmov prislúcha... majiteľovi podniku (výrobcovi filmu). Polovica zákonných nárokov autora na odmenu patrí výrobcovi filmu a polovica jeho autorovi, ak sa ich možno vzdať a výrobca sa s autorom nedohodol inak. ...“

- 22 Ustanovenie § 42b ods. 1 UrhG znie:

„Ak v súvislosti s určitým dielom, ktoré bolo verejne rozšírené vysielaním, alebo ktoré bolo zaznamenané na obrazovom alebo zvukovom nosiči vyrobenom na komerčný účel, možno vzhľadom na jeho druh očakávať, že sa bude prostredníctvom záznamu na obrazové alebo zvukové nosiče podľa § 42 ods. 2 až 7 rozmnožovať na súkromné účely, autor má nárok na primeranú odmenu (odmena za rozširovanie na nosičoch), ak sú nosiče v tuzemsku uvádzané na trh na komerčné účely a za odplatu; za nosiče sa považujú nenahraté obrazové alebo zvukové nosiče vhodné na takéto rozmnožovanie alebo iné obrazové alebo zvukové nosiče určené na tieto účely.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 23 Navrhovateľ vo veci samej M. Luksan je scenárista a hlavný režisér dokumentárneho filmu s názvom „Fotos von der Front“ (Fotografie z frontu) o nemeckej vojnovnej fotografii počas druhej svetovej vojny. Je nesporné, že tento dokumentárny film, ktorý bol predmetom ambivalentnej kritiky vojnovnej fotografie, predstavuje filmové dielo chránené ako autorské dielo.
- 24 Žalovaný vo veci samej P. van der Let vyrába na komerčné účely filmové diela, ako aj iné audiovizuálne diela.
- 25 V marci 2008 účastníci konania uzavreli „dohodu o réžii a autorstve“ (zmluva o audiovizuálnej výrobe), ktorá spresňuje, že M. Luksan je scenárista a hlavný režisér predmetného filmu a že P. van der Let uvedený film vyrobí a použije. Na základe tejto dohody M. Luksan previedol na P. van der Leta všetky svoje autorské práva a/alebo s nimi súvisiace práva k tomuto filmu. Tento prevod však výslovne vylučoval určité formy použitia diela, konkrétne sprístupnenie verejnosti prostredníctvom digitálnych sietí, ako aj vysielanie prostredníctvom „closed-circuit television“ a „pay TV“, t. j. (kódované) vysielanie v rámci uzavretého okruhu užívateľov za osobitný peňažný poplatok.
- 26 Okrem toho dohoda neobsahovala nijaké výslovné ustanovenie týkajúce sa zákonného nároku na odmenu, akou je odmena za rozširovanie záznamu na nosičoch uvedená v § 42b UrhG („Leerkassettenvergütung“, doslovne „odmena za nenahraté kazety“).
- 27 Pôvod sporu vo veci samej spočíva v tom, že výrobca P. van der Let sprístupnil predmetný film na internete a na tieto účely previedol práva na Movieeurope.com. Film si tak z tejto internetovej stránky možno stiahnuť v podobe „video on demand“. Výrobca prostredníctvom YouTube sprístupnil na internete aj ukážku z tohto filmu a previedol práva z „pay TV“ na Scandinavia TV.
- 28 Za týchto okolností režisér M. Luksan podal na výrobcu P. van der Leta žalobu na vnútroštátnom súde. Tvrdí, že spôsob, akým výrobca použil predmetný film vo veci samej vzhľadom na formy použitia diela, ktoré mu priznáva dohoda (vysielanie v rámci uzavretého okruhu užívateľov prostredníctvom „video on demand“ a „pay TV“), je porušením uvedenej dohody a jeho autorských práv.

- 29 P. van der Let v odpovedi na tieto tvrdenia uvádza, že z dôvodu „zákonného prevodu“ stanoveného v § 38 ods. 1 prvej vete UrhG mu ako výrobcovi tohto filmu prislúchajú všetky výlučné práva na použitie predmetného filmu a že dohody, ktoré stanovujú výnimku z tohto pravidla alebo určitú výhradu s rovnakým účinkom, sú neplatné.
- 30 P. van der Let navyše zastáva názor, že zákonné nároky na odmenu stanovené v UrhG, najmä „odmena za rozširovanie na nosičoch záznamu“, vyplývajú z práva na použitie diela. Preto vzhľadom na skutočnosť, že dohoda mu priznáva všetky práva na použitie filmu, prislúchajú mu takisto všetky zákonné nároky na odmenu. P. van der Let sa totiž domnieva, že je oprávnený získať nielen polovicu zákonných nárokov na odmenu podľa § 38 ods. 1 UrhG ako výrobca, ale v súlade s týmto článkom aj druhú polovicu týchto nárokov, ktorá v zásade prináleží autorovi filmu (M. Luksanovi ako režisérovi). Dohoda stanovujúca výnimku z tohto zákonného ustanovenia to totiž dovoľuje.
- 31 M. Luksan namieta proti tomuto tvrdeniu a navrhuje vnútroštátnemu súdu, aby určil, že mu prislúcha polovica zákonných nárokov na odmenu.
- 32 Podľa informácií uvedených v rozhodnutí vnútroštátneho súdu rakúska právna náuka a judikatúra zastávajú názor, že § 38 ods. 1 prvá veta UrhG stanovuje skôr pôvodné a priame priznanie práv na použitie diela výlučne výrobcovi filmu než „zákonný prevod“ alebo domnienku prevodu týchto práv. Na základe tohto výkladu § 38 ods. 1 UrhG sa dohody stanovujúce výnimku z tejto zásady priameho a pôvodného priznania práv považujú za neplatné.
- 33 Pokiaľ ide o zákonný nárok na odmenu, najmä na „odmenu za rozširovanie na nosičoch záznamu“, § 38 ods. 1 druhá veta UrhG stanovuje, že polovica patrí výrobcovi filmu a polovica autorovi, pričom výslovne pripúšťa dohody stanovujúce výnimku z tejto zásady aj vtedy, ak ide o polovicu nárokov patriacich autorovi filmu.
- 34 Za týchto podmienok vnútroštátny súd zrejme zastáva názor, že § 38 ods. 1 prvá a druhá veta UrhG, tak ako ho doposiaľ vykladala rakúska právna náuka a judikatúra, je v rozpore s právom Únie. Podľa vnútroštátneho súdu by malo totiž z výkladu, ktorý je v súlade s právom Únie, vyplývať, že § 38 ods. 1 prvá veta UrhG stanovuje vyvrátenú domnienku prevodu. Navyše hlavnému režisérovi by mal priznávať nároky na odmenu, ktorých sa nemôže vzdať. Pokiaľ ide o zákonné nároky na odmenu, vnútroštátny súd sa domnieva, že hoci § 38 ods. 1 druhá veta UrhG priznáva polovicu týchto nárokov autorovi filmu, čo považuje za primerané, nemalo by byť dovolené stanoviť výnimku z tohto pravidla rozdelenia práv.
- 35 Vnútroštátny súd by chcel zistiť, či možno relevantné ustanovenia UrhG, ktoré výrobcovi nezávisle od zmluvných ustanovení priznávajú určité práva, uplatniť spôsobom, akým ich doposiaľ vykladajú rakúske súdy, alebo či je potrebný opačný výklad, ktorý je v súlade s právom Únie.
- 36 Za týchto podmienok Handelsgericht Wien rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Majú sa ustanovenia práva Európskej únie v oblasti autorského práva a s ním súvisiacich práv, najmä ustanovenia článku 2 ods. 2, 5 a 6 smernice 92/100, článku 1 ods. 5 smernice 93/83 a článku 2 ods. 1 smernice 93/98 v spojení s článkom 4 smernice 92/100, článkom 2 smernice 93/83 a článkami 2 a 3, ako aj článkom 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29, vykladať v tom zmysle, že práva na použitie diela spočívajúce v rozmnožovaní, v šírení satelitným vysielaním a iných verejných rozširovaniach formou sprístupňovania verejnosti v každom prípade patria zo zákona priamo (pôvodne) hlavnému režisérovi filmového alebo audiovizuálneho diela alebo ďalším autorom filmu určeným zákonodarcom členského štátu a nie priamo (pôvodne) a výlučne výrobcovi filmu; odporujú právu Európskej únie tie zákony členských štátov, ktoré zo zákona priznávajú práva na použitie diela priamo (pôvodne) a výlučne výrobcovi filmu?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:

- a) Ponecháva právo Európskej únie zákonodarcom členských štátov možnosť stanoviť zákonnú domnienku prevodu práv na použitie diela v zmysle [prvej otázky], ktoré patria hlavnému režisérovi filmového alebo audiovizuálneho diela alebo ďalším autorom filmu určeným zákonodarcami členských štátov, na výrobcu filmu, a to aj vtedy, ak ide o iné právo, než je nájomné a výpožičné právo, a majú sa v prípade kladnej odpovede dodržiavať podmienky uvedené v článku 2 ods. 5 a 6 smernice 92/100 v spojení s článkom 4 tejto smernice?
- b) Uplatňuje sa pôvodné vlastnícke právo hlavného režiséra filmového alebo audiovizuálneho diela alebo ďalších autorov filmu určených zákonodarcom členského štátu aj v prípade nárokov na primeranú odmenu zaručenú zákonodarcom členského štátu, akou je „odmena za rozširovanie na nosičoch záznamu“ v zmysle § 42b UrhG, alebo v prípade nárokov na primeranú kompenzáciu v zmysle článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29?

3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku [písm. b)]:

Ponecháva právo Európskej únie zákonodarcom členských štátov možnosť stanoviť zákonnú domnienku prevodu nárokov na odmenu v zmysle [druhej otázky písm. b)], ktoré patria hlavnému režisérovi filmového alebo audiovizuálneho diela alebo ďalším autorom filmu určeným zákonodarcami členských štátov, na výrobcu filmu a majú sa v prípade kladnej odpovede dodržiavať podmienky uvedené v článku 2 ods. 5 a 6 smernice 92/100 v spojení s článkom 4 tejto smernice?

4. V prípade kladnej odpovede na tretiu otázku:

Je ustanovenie práva členského štátu, podľa ktorého sa hlavnému režisérovi filmového alebo audiovizuálneho diela alebo ďalším autorom filmu určeným zákonodarcami členských štátov síce priznáva právo na polovicu zákonných nárokov na odmenu, ale môže sa naň uplatniť výnimka, a preto sa ho možno vzdať, v súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami práva Európskej únie v oblasti autorského práva a s ním súvisiacich práv?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 37 Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či sa majú ustanovenia článkov 1 a 2 smernice 93/83 na jednej strane a článkov 2 a 3 smernice 2001/29 v spojení s článkami 2 a 3 smernice 2006/115 a článkom 2 smernice 2006/116 na druhej strane vykladať v tom zmysle, že práva na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na satelitné vysielanie, právo na rozmnožovanie a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania), patria zo zákona, priamo a na základe pôvodu hlavnému režisérovi ako autorovi diela. Vnútroštátny súd sa pýta, či sú vyššie uvedené ustanovenia z tohto dôvodu v rozpore s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá predmetné práva priznáva zo zákona a výlučne výrobcovi uvedeného diela.
- 38 Na úvod treba pripomenúť, že viaceré práva na použitie filmového alebo audiovizuálneho diela boli predmetom mnohých smerníc. V prvom rade kapitola II smernice 93/83 upravuje právo na satelitné vysielanie. Ďalej práva na rozmnožovanie a verejné rozširovanie formou sprístupňovania upravuje jednak článok 2, jednak článok 3 smernice 2001/29. Nakoniec na nájomné a výpožičné právo sa vzťahujú články 2 a 3 smernice 2006/115.
- 39 Pokiaľ ide o smernicu 93/83, jej článok 1 ods. 5 stanovuje, že hlavný režisér filmového alebo audiovizuálneho diela sa považuje za jeho autora alebo za jedného z autorov.

- 40 Takisto pokiaľ ide o smernicu 2006/115, jej článok 2 ods. 2 stanovuje, že hlavný režisér filmového alebo audiovizuálneho diela sa považuje za jeho autora alebo jedného z jeho autorov.
- 41 Čo sa týka naopak smernice 2001/29, treba konštatovať, že táto smernica v súvislosti s hlavným režisérom filmového diela neuvádza nijaké výslovné ustanovenie.
- 42 Za týchto podmienok sa v prvom rade vynára otázka, aké je postavenie hlavného režiséra filmového diela so zreteľom na práva na použitie diela upravené smernicou 2001/29.
- 43 V tejto súvislosti z odôvodnenia č. 20 smernice 2001/29 vyplýva, že táto smernica je založená na zásadách a pravidlách, ktoré už boli stanovené smernicami platnými v tejto oblasti, najmä smernicou 92/100 o nájomnom práve a výpožičnom práve (teraz smernica 2006/115) a smernicou 93/98 o zosúladení lehoty ochrany autorského práva (teraz smernica 2006/116). Je stanovené, že smernica 2001/29 tieto zásady a pravidlá rozvíja a posúva ich do kontextu informačnej spoločnosti. Ustanovenia smernice 2001/29 sa teda musia uplatňovať bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia posledných dvoch uvedených smerníc, pokiaľ smernica 2001/29 nestanovuje inak (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. októbra 2011, Football Association Premier League a i., C-403/08 a C-429/08, Zb. s. I-9083, body 187 a 188).
- 44 Článok 2 ods. 1 smernice 2006/116 nazvaný „Filmové a audiovizuálne diela“ pritom uvádza všeobecné pravidlo, podľa ktorého sa hlavný režisér filmového diela považuje za autora alebo jedného z autorov, pričom členské štáty môžu určiť ako spoluautorov iné osoby.
- 45 Toto ustanovenie treba teda vykladať v tom zmysle, že nezávisle od akéhokoľvek výberu vnútroštátneho práva je hlavnému režisérovi filmového diela na rozdiel od ostatných autorov tohto diela v každom prípade priznané postavenie autora podľa smernice 2006/116.
- 46 Okrem toho článok 2 ods. 2 smernice 2006/116 stanovuje dĺžku trvania ochrany filmového alebo audiovizuálneho diela. Toto ustanovenie nevyhnutne stanovuje, že takéto dielo, najmä práva jeho autora alebo spoluautorov a osobitne práva hlavného režiséra, je účinne chránené zákonom.
- 47 Vzhľadom na skutočnosť, že smernica 2001/29 nestanovuje inak a že tieto ustanovenia sa musia uplatňovať bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia smernice 2006/116, ako ani ustanovenia smernice 2006/115, najmä jej článok 2 ods. 2, články 2 a 3 smernice 2001/29 treba vykladať tak, že zaručujú tie autorské práva hlavného režiséra filmového diela, ktoré tieto články vymedzujú.
- 48 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že vzhľadom na všetky predmetné práva na použitie diela, vrátane práv, ktoré upravuje smernica 2001/29, sa hlavný režisér filmového diela považuje za jeho autora alebo jedného z autorov.
- 49 V druhom rade treba zistiť, či práva na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na satelitné vysielanie, právo na rozmnožovanie diela a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania), patria zo zákona, priamo a na základe pôvodu jeho hlavnému režisérovi ako autorovi uvedeného diela, alebo či prípadne možno tieto práva priznať priamo, pôvodne a výlučne výrobcovi tohto diela.
- 50 Pokiaľ ide o právo na satelitné vysielanie, článok 2 smernice 93/83 zakotvuje výlučné právo udeľovať súhlas na verejné rozširovanie diel chránených autorským právom prostredníctvom satelitu, ktoré priznáva len autorovi diela.
- 51 Čo sa týka práva na rozmnožovanie, článok 2 smernice 2001/29 uznáva za nositeľov tohto práva autorov, a to vo vzťahu k ich dielam, a výrobcov prvých záznamov filmov, pokiaľ ide o originál a rozmnoženiny ich filmov.

- 52 Takisto pokiaľ ide o právo verejné rozširovanie diel, článok 3 smernice 2001/29 stanovuje toto právo v prospech autorov v súvislosti s ich dielami a v prospech výrobcov prvých záznamov filmov v súvislosti s originálom a rozmnoženinami ich filmov.
- 53 Ustanovenia uvedené v predchádzajúcich troch bodoch teda priznávajú práva na použitie predmetného filmového diela vo veci samej pôvodne hlavnému režisérovi ako autorovi.
- 54 Napriek týmto ustanoveniam sekundárneho práva sa však rakúska vláda vo svojich pripomienkach, ktoré predložila Súdnemu dvoru, odvoláva na ustanovenia odseku 2 písm. b) článku 14 bis Bernského dohovoru v spojení s odsekom 3 toho istého článku týkajúceho sa filmových diel, ktorý povoľuje priznať tieto práva len samotnému výrobcovi filmu.
- 55 Z týchto ustanovení vykladaných spoločne totiž vyplýva, že vnútroštátna právna úprava môže odmietnuť priznať hlavnému režisérovi niektoré práva na použitie filmového diela, ako je najmä právo na rozmnožovanie a právo na verejné rozširovanie diela.
- 56 V tejto súvislosti treba predovšetkým pripomenúť, že k Bernskému dohovoru pristúpili všetky členské štáty Únie, niektoré pred 1. januárom 1958 a niektoré pred dňom svojho pristúpenia k Únii.
- 57 Pokiaľ ide presnejšie o článok 14 bis Bernského dohovoru týkajúci sa filmových diel, je potrebné uviesť, že tento článok bol zavedený v nadväznosti na zmeny a doplnenia tohto dohovoru prijaté v Bruseli v roku 1948 a neskôr v Štokholme v roku 1967.
- 58 Bernský dohovor má teda vlastnosti medzinárodného dohovoru v zmysle článku 351 ZFEÚ, podľa ktorého najmä ustanovenia zmlúv neovplyvnia práva a povinnosti vyplývajúce z dohôd uzavretých pred 1. januárom 1958 alebo pre pristupujúce štáty pred dňom ich pristúpenia medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi na jednej strane a jedným alebo viacerými tretími krajinami na strane druhej.
- 59 Ďalej treba uviesť, že Únia, ktorá nie je zmluvnou stranou Bernského dohovoru, je podľa článku 1 ods. 4 zmluvy WIPO o autorskom práve, ktorej je zmluvnou stranou, a ktorá teda tvorí súčasť jej právneho poriadku a vykonáva ju smernica, je povinná konať v súlade s článkami 1 až 21 Bernského dohovoru (pozri v tomto zmysle rozsudok Football Association Premier League a i., už citovaný, bod 189, ako aj citovanú judikatúru). Únia preto musí konať aj v súlade s článkom 14 bis Bernského dohovoru.
- 60 Za týchto podmienok vzniká otázka, či sa ustanovenia smerníc 93/83 a 2001/29 uvedené v bodoch 50 až 52 tohto rozsudku majú so zreteľom na článok 1 ods. 4 zmluvy WIPO o autorskom práve vykladať v tom zmysle, že členský štát sa môže na základe článku 14 bis Bernského dohovoru vo vnútroštátnej právnej úprave odvolať na možnosť, ktorú mu tento článok dohovoru priznáva, a na základe toho odmietnuť priznať hlavnému režisérovi práva na použitie filmového diela, o ktoré ide vo veci samej.
- 61 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že ustanovenie článku 351 prvého odseku ZFEÚ v súlade so zásadami medzinárodného práva spresňuje, že uplatnenie zmluvy nemá vplyv na záväzky daného členského štátu rešpektovať práva tretích štátov, ktoré vyplývajú z dohovoru prijatého pred dňom jeho pristúpenia, a dodržiavať svoje zodpovedajúce záväzky (rozsudok Súdného dvora z 28. marca 1995, Evans Medical a Macfarlan Smith, C-324/93, Zb. s. I-563, bod 27, ako aj zo 14. januára 1997, Centro-Com, C-124/95, Zb. s. I-81, bod 56).
- 62 Pokiaľ však takýto dohovor umožňuje členskému štátu prijať opatrenie, ktoré je v rozpore s právom Únie, členský štát sa musí bez toho, aby mu bola táto povinnosť uložená, zdržať prijatia takého opatrenia (pozri v tomto zmysle rozsudky Evans Medical a Macfarlan Smith, už citovaný, bod 32, ako aj Centro-Com, už citovaný, bod 60).

- 63 Táto judikatúra sa musí *mutatis mutandis* uplatniť aj v prípade, ak je vzhľadom na vývoj práva Únie zrejmé, že legislatívne opatrenie prijaté členským štátom v súlade s možnosťou, ktorú poskytuje skorší medzinárodný dohovor, je v rozpore s týmto právom. V tejto situácii sa daný členský štát nemôže odvolávať na tento dohovor, aby dosiahol výnimku z povinností, ktoré vznikli neskôr než právo Únie.
- 64 Normotvorca Únie pritom stanovil, že hlavný režisér filmového diela sa považuje za autora alebo jedného z jeho autorov, vykonal právomoci Únie v oblasti duševného vlastníctva. Za týchto podmienok členské štáty už nemajú právomoc prijať ustanovenia, ktoré by spochybnili túto právnu úpravu Únie. Preto sa už nemôžu domáhať možnosti, ktorú im priznáva článok 14 bis Bernského dohovoru.
- 65 Ďalej treba konštatovať, že je zrejmé, že legislatívne opatrenie, akým je opatrenie opísané v bode 60 tohto rozsudku, nie je zlučiteľné s cieľom sledovaným smernicou 2001/29.
- 66 Z odôvodnenia č. 9 smernice 2001/29, ktorá upravuje najmä právo rozmnožovania diel a právo ich verejného sprístupňovania, totiž vyplýva, že normotvorca Únie konštatovaním, že ochrana autorského práva je podstatou duševnej tvorby, zamýšľal zaručiť autorom zvýšenú úroveň ochrany. Duševné vlastníctvo bolo teda uznané za súčasť majetku.
- 67 Keďže hlavnému režisérovi bolo priznané postavenie autora, pripustiť odmietnutie priznania dotknutých práv na použitie diela tomuto autorovi by sa ukázalo ako nezlučiteľné s cieľom sledovaným smernicou 2001/29.
- 68 Nakoniec treba pripomenúť, že podľa článku 17 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie má každý právo vlastniť svoj oprávnené nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, ibaže by sa tak stalo z dôvodu verejného záujmu, v prípadoch a za podmienok, ktoré stanovuje zákon, pričom však musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom. Odsek 2 tohto článku stanovuje, že duševné vlastníctvo je chránené.
- 69 Vzhľadom na konštatovanie uvedené v bode 53 tohto rozsudku treba hlavného režiséra filmového diela vnímať tak, že podľa práva Únie zákonne nadobudol právo duševného vlastníctva tohto diela.
- 70 Za týchto podmienok skutočnosť, že mu vnútroštátna právna úprava odmieta priznať predmetné práva na použitie diela, znamená, že ho zbavuje jeho zákonne nadobudnutého práva duševného vlastníctva.
- 71 Z vyššie uvedeného vyplýva, že ustanovenia smerníc 93/83 a 2001/29 uvedené v bode 50 až 52 tohto rozsudku nemožno so zreteľom na článok 1 ods. 4 zmluvy WIPO o autorskom práve vykladať v tom zmysle, že členský štát môže vo vnútroštátnej právnej úprave na základe článku 14 bis Bernského dohovoru odmietnuť priznať hlavnému režisérovi predmetné práva na použitie filmového diela s odvolaním sa na možnosť, ktorú mu tento článok dohovoru priznáva, pretože takýto výklad v prvom rade nerešpektuje právomoci Únie v danej oblasti, v druhom rade nie je zlučiteľný s cieľom sledovaným smernicou 2001/29 a napokon nie je v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z článku 17 ods. 2 Charty základných práv, ktorý zaručuje ochranu duševného vlastníctva.
- 72 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú položenú otázku odpovedať, že ustanovenia článkov 1 a 2 smernice 93/83 na jednej strane a článkov 2 a 3 smernice 2001/29 v spojení s článkami 2 a 3 smernice 2006/115 a článkom 2 smernice 2006/116 na druhej strane sa majú vykladať v tom zmysle, že práva na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na rozmnožovanie, právo na satelitné vysielanie a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania), patria zo zákona, priamo a pôvodne hlavnému režisérovi. Tieto ustanovenia sa preto musia vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá uvedené práva priznáva zo zákona a výlučne výrobcovi daného diela.

O druhej otázke písm. a)

- 73 Na úvod treba pripomenúť, že normotvorca Únie v článku 2 ods. 5 smernice 92/100 zakotvil domnienku prevodu nájomného práva na výrobcu filmového diela.
- 74 Článok 3 ods. 4 smernice 2006/115, ktorý preberá znenie článku 2 ods. 5 smernice 92/100, už stanovuje, že ak je medzi výkonnými umelcami a výrobcom filmu uzatvorená individuálna alebo kolektívna zmluva o výrobe filmu, predpokladá sa, ak to v zmluve nie je ustanovené inak, že umelec, na ktorého sa táto zmluva vzťahuje, previedol na výrobcu svoje nájomné právo.
- 75 Navyše článok 3 ods. 5 smernice 2006/115, ktorý preberá znenie článku 2 ods. 6 smernice 92/100, oprávňuje členské štáty stanoviť podobnú právnu domnienku, pokiaľ ide o autorov.
- 76 Vzhľadom na toto úvodné spresnenie treba otázku vnútroštátneho súdu chápať tak, že ide v podstate o zistenie, či možno právo Únie vykladať v tom zmysle, že členským štátom ponecháva možnosť stanoviť takúto domnienku prevodu aj v prípade práv na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na rozmnožovanie, právo na satelitné vysielanie a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania), a v prípade kladnej odpovede, za akých podmienok.
- 77 Pokiaľ ide o cieľ, ktorý sledujú ustanovenia smernice 2006/115 uvedené v prejudiciálnej otázke, možno odkázať na odôvodnenie č. 5 tejto smernice, ktoré pripomína na jednej strane, že autori a výkonní umelci potrebujú na vykonávanie svojej tvorivej činnosti primerané príjmy, a na strane druhej, že investície potrebné najmä na výrobu zvukových záznamov a filmov sú mimoriadne vysoké a riskantné. Možnosť zabezpečenia takéhoto príjmu a návratnosti takejto investície môže byť efektívne zaručená len pomocou primeranej právnej ochrany príslušných majiteľov práv.
- 78 Z tohto odôvodnenia č. 5 smernice 2006/115 predovšetkým vyplýva, že je potrebné nájsť rovnováhu medzi dodržiavaním práv a záujmov rôznych fyzických osôb, ktoré sa podieľali na duševnej tvorbe filmu, a to na jednej strane autora alebo spoluautorov filmového diela a na druhej strane výrobcu filmu, ktorý dal podnet a prebral zodpovednosť za uskutočnenie filmového diela a zodpovedá za riziká súvisiace s touto investíciou.
- 79 Za týchto podmienok možno konštatovať, že ustanovenie týkajúce sa domnienky o prevode nájomného práva na výrobcu filmu bolo v smernici 2006/115 zavedené s cieľom odpovedať na jeden z účelov, na ktoré odkazuje odôvodnenie č. 5 uvedenej smernice, a to umožniť výrobcovi návratnosť investícií, ktoré použil na realizáciu filmového diela.
- 80 Vzhľadom na túto skutočnosť by malo ustanovenie týkajúce sa domnienky prevodu takisto zodpovedať záujmom hlavného režiséra filmového diela. V tejto súvislosti treba konštatovať, že vôbec nie je spochybnené pravidlo, podľa ktorého je autorovi priznané zo zákona, priamo a pôvodne nájomné a výpožičné právo vo vzťahu k jeho dielu. Normotvorca Únie chcel totiž tým, že výslovne zachoval domnienku „ak to v zmluve nie je ustanovené inak“, docieľiť, aby bola hlavnému režisérovi ponechaná možnosť dohodnúť sa zmluvne inak.
- 81 Toto ustanovenie týkajúce sa domnienky bolo v súlade s požiadavkou rovnováhy uvedenou v bode 78 tohto rozsudku stanovené tak, aby sa výrobcovi filmu zaručilo nadobudnutie nájomného práva na filmové dielo, pričom by hlavný režisér mohol voľne disponovať právami, ktoré sú mu ako autorovi priznané na ochranu jeho záujmov.
- 82 Cieľ spočívajúci v zabezpečení uspokojivej návratnosti investícií do filmu pritom ide nad rámec samotnej ochrany nájomného a výpožičného práva, ktoré upravuje smernica 2006/115, pretože sa nachádza aj v iných smerniciach relevantných v danej oblasti.

- 83 Odôvodnenie č. 10 smernice 2001/29 tak potvrdzuje, že investície potrebné na tvorbu produktov, akými sú filmy alebo multimediálne produkty, sú značné. Primeraná právna ochrana práv duševného vlastníctva je teda nevyhnutná na zaistenie uspokojivej návratnosti týchto investícií (pozri v tomto zmysle tiež rozsudok z 13. júla 2006, Komisia/Portugalsko, C-61/05, Zb. s. I-6779, bod 27).
- 84 Takisto treba uviesť, že normotvorca Únie v odôvodnení č. 5 smernice 2001/29 výslovne uviedol, že hoci sa existujúce právne predpisy o autorských právach a s nimi súvisiacich právach musia upraviť a doplniť tak, aby primerane zodpovedali súčasnej hospodárskej realite, ako sú napríklad nové formy využívania, nie sú potrebné žiadne nové koncepcie ochrany duševného vlastníctva.
- 85 Za týchto podmienok vzhľadom jednak na skutočnosť, že v roku 2001 pri prijímaní smernice 2001/29 normotvorca Únie zachoval jednotlivé koncepty ochrany duševného vlastníctva vypracované v rámci predchádzajúcich smerníc, a jednak na skutočnosť, že v prejednávanej veci nie je stanovené inak, treba konštatovať, že nezamýšľal vylúčiť uplatnenie konceptu, akým je koncept domnienky prevodu práv na použitie diela, ktoré táto smernica upravuje.
- 86 Z vyššie uvedeného vyplýva, že ustanovenie týkajúce sa domnienky prevodu, ako bolo pôvodne stanovené v súvislosti s nájomným a výpožičným právom v článku 2 ods. 5 a 6 smernice 92/100, ktoré bolo neskôr v podstate prebraté do článku 3 ods. 4 a 5 smernice 2006/115, sa musí dať uplatniť aj v súvislosti s právami na požitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na satelitné vysielanie, právo na rozmnožovanie a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania).
- 87 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku písm. a) odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že členským štátom ponecháva možnosť stanoviť domnienku prevodu práv na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na rozmnožovanie, právo na satelitné vysielanie a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania), na výrobcu filmového diela, pokiaľ táto domnienka nemá nevyvrátiteľný charakter, ktorý vylučuje možnosť hlavného režiséra dohodnúť sa inak.

O druhej otázke písm. b)

- 88 Vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či nárok na primeranú odmenu, akou je primeraná kompenzácia stanovená v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 na základe takzvanej výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie, patrí zo zákona, priamo a pôvodne hlavnému režisérovi ako autorovi diela alebo spoluautorovi filmového diela.
- 89 Na úvod treba spresniť, že vzhľadom na skutočnosť, že položená otázka sa týka len primeranej kompenzácie stanovenej v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 na základe výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie, bude na ňu daná odpoveď len so zreteľom na právo na rozmnožovanie a s ním súvisiaci nárok na primeranú kompenzáciu.
- 90 V prvom rade je potrebné pripomenúť, že podľa článku 2 písm. a) smernice 2001/29 členské štáty autorom v podstate priznávajú výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie ich diel akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, a to ako celok alebo čiastočne.
- 91 Článok 2 písm. d) tejto smernice priznáva rovnaké právo výrobcam prvých záznamov filmov k originálu a rozmnoženinám ich filmov.
- 92 Z toho vyplýva, že hlavného režiséra ako autora filmového diela, ako aj výrobcu, ktorý zodpovedá za investície nevyhnutné na realizáciu uvedeného diela, treba zo zákona považovať za nositeľov práva na rozmnožovanie.

- 93 Okrem toho podľa článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice majú členské štáty možnosť stanoviť výnimku z výlučného práva na rozmnožovanie nositeľov práva na rozmnožovanie, pokiaľ ide o rozmnoženiny urobené na akomkoľvek nosiči fyzickou osobou na súkromné využitie a na účely, ktoré priamo či nepriamo nie sú komerčné (výnimka pre rozmnoženinu na súkromné použitie), avšak pod podmienkou zabezpečenia, že sa nositeľom dotknutých práv vyplátí primeraná kompenzácia.
- 94 Keďže hlavný režisér filmového diela je jedným z týchto nositeľov, musí sa zo zákona, priamo a pôvodne považovať za príjemcu primeranej kompenzácie, ktorá mu prislúcha na základe výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie.
- 95 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku písm. b) odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že hlavnému režisérovi filmového diela ako autorovi tohto diela prislúcha zo zákona, priamo a pôvodne nárok na primeranú kompenzáciu v zmysle článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 na základe takzvanej výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie.

O tretej a štvrtej otázke

- 96 Týmito otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie vykladať tak, že členským štátom ponecháva možnosť stanoviť domnienku prevodu nárokov na odmenu, ktoré prislúchajú hlavnému režisérovi filmového diela, na výrobcu tohto diela.
- 97 V tejto súvislosti je nesporné, že dotknuté ustanovenie vnútroštátneho práva vo veci samej, ktoré uvedenú domnienku zakotvuje, umožňuje hlavnému režisérovi filmového diela vzdať sa nárokov na primeranú odmenu.
- 98 Na úvod treba preto preskúmať, či právu Únie odporuje ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré umožňuje hlavnému režisérovi filmového diela vzdať sa nárokov na primeranú odmenu.
- 99 V prvom rade treba spresniť, že vzhľadom na to, že položené otázky sa týkajú nárokov na odmenu v zmysle predchádzajúcej otázky, bude na ňu daná odpoveď len so zreteľom na právo na rozmnožovanie a nárok na primeranú kompenzáciu stanovený v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 na základe výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie.
- 100 Ako bolo uvedené v bode 93 tohto rozsudku, z článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 vyplýva, že v členských štátoch, ktoré sa rozhodli zaviesť výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, musí byť nositeľom dotknutých práv vyplatená primeraná kompenzácia. Z tohto znenia vyplýva, že normotvorca Únie nechcel pripustiť, aby sa dotknuté osoby mohli vzdať vyplatenia svojej kompenzácie.
- 101 Navyše, keďže článok 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice zakotvuje výnimku z výlučného práva autora na rozmnožovanie diela, musí byť toto ustanovenie predmetom reštriktívneho výkladu, podľa ktorého táto výnimka nemôže ísť nad rámec toho, čo dotknuté ustanovenie výslovne ukladá. Toto ustanovenie však povoľuje len výnimku z práva na rozmnožovanie a nemožno ho rozšíriť na nároky na odmenu.
- 102 Tento záver z hľadiska kontextu potvrdzujú aj ustanovenia článku 5 ods. 2 smernice 2006/115 s prihliadnutím na odôvodnenie č. 12 tejto smernice, ktoré preberajú jednak článok 4 ods. 2 smernice 92/100 a jednak odôvodnenie č. 15 tejto druhej smernice, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd. Tieto ustanovenia spresňujú, že autori sa nároku na získanie primeranej odmeny na základe nájmu nemôžu vzdať.
- 103 V smerniciach 92/100 a 2006/115 použil normotvorca Únie pojem „odmena“ namiesto pojmu „kompenzácia“, ktorý uvádza smernica 2001/29. Aj tento pojem „odmena“ má za cieľ zaviesť odškodnenie autorov, pretože sa uplatňuje na kompenzáciu ujmy, ktorá im bola spôsobená (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. júna 2011, VEWA, C-271/10, Zb. s. I-5815, bod 29).

- 104 Ako bolo totiž uvedené v bodoch 84 a 85 tohto rozsudku, normotvorca Únie pri prijímaní smernice 2001/29 zachoval koncepty ochrany duševného vlastníctva vypracované v rámci predchádzajúcich smerníc, avšak s výhradou, že nie je výslovne stanovené inak.
- 105 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o nárok na primeranú kompenzáciu, ktorá sa má vyplatiť autorom na základe výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie, z nijakého ustanovenia smernice 2001/29 nevyplýva, že by normotvorca Únie mal v úmysle stanoviť možnosť, že sa osoba, ktorej sa priznáva tento nárok, môže tohto nároku vzdať.
- 106 Okrem toho Súdny dvor už rozhodol, že ustanovenia článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 ukladajú členskému štátu, ktorý vo svojom vnútroštátnom práve zaviedol výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, povinnosť dosiahnuť výsledok spočívajúci v tom, že tento členský štát musí v rámci svojich právomocí zabezpečiť účinné zaplatenie primeranej kompenzácie určenej na náhradu škody nositeľov práv, ktorým bola spôsobená ujma, pričom v opačnom prípade by boli dané ustanovenia zbavené potrebného účinku (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júna 2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, Zb. s. I-5331, bod 34). Uložiť členským štátom takúto povinnosť dosiahnuť výsledok spočívajúci v zaplatení primeranej kompenzácie nositeľom práv sa pritom z hľadiska koncepcie javí ako nezlučiteľné s možnosťou tohto nositeľa vzdať sa tejto primeranej kompenzácie.
- 107 Z vyššie uvedeného vyplýva, že právu Únie odporuje také ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré hlavnému režisérovi filmového diela umožňuje vzdať sa nároku na primeranú kompenzáciu.
- 108 O to viac sa musí právo Únie vykladať tak, že členským štátom neponecháva možnosť stanoviť nevyvrátiteľnú domnienku prevodu nárokov na odmenu, ktoré patria hlavnému režisérovi filmového diela, na výrobcu tohto diela, pretože na základe tejto domnienky by hlavný režisér prišiel o vyplatenie primeranej kompenzácie stanovenej v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29. Ako bolo uvedené v bode 100 tohto rozsudku, hlavnému režisérovi ako nositeľovi práva na rozmnožovanie pritom uvedená kompenzácia musí byť zaplatená.
- 109 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na tretiu a štvrtú položenú otázku odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že členským štátom neponecháva možnosť stanoviť domnienku prevodu nárokov na odmenu, ktoré patria hlavnému režisérovi filmového diela, či už by bola táto domnienka vyjadrená nevyvrátiteľným spôsobom alebo by sa od nej bolo možné odchýliť.

O trovách

- 110 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Ustanovenia článkov 1 a 2 smernice Rady 93/83/EHS z 27. septembra 1993 o koordinácii určitých pravidiel týkajúcich sa autorského práva a príbuzných práv pri satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii na jednej strane a článkov 2 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti v spojení s článkami 2 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva a článkom 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES z 12. decembra 2006 o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv na

druhej strane sa majú vykladať v tom zmysle, že práva na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na rozmnožovanie, právo na satelitné vysielanie a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania), patria zo zákona, priamo a pôvodne hlavnému režisérovi. Tieto ustanovenia sa preto musia vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá uvedené práva priznáva zo zákona a výlučne výrobcovi daného diela.

2. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že členským štátom ponecháva možnosť stanoviť domnienku prevodu práv na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na rozmnožovanie, právo na satelitné vysielanie a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania), na výrobcu filmového diela, pokiaľ táto domnienka nemá nevyvrátiteľný charakter, ktorý vylučuje možnosť hlavného režiséra dohodnúť sa inak.
3. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že hlavnému režisérovi filmového diela ako autorovi tohto diela prislúcha zo zákona, priamo a pôvodne nárok na primeranú kompenzáciu v zmysle článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 na základe takzvanej výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie.
4. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že členským štátom neponecháva možnosť stanoviť domnienku prevodu nárokov na odmenu, ktoré patria hlavnému režisérovi filmového diela, či už by bola táto domnienka vyjadrená nevyvrátiteľným spôsobom alebo by sa od nej bolo možné odchýliť.

Podpisy